شرق روزنامه
www.sharghdaily.com aparat:tasvirshargh Telegram:SharghDaily youtube:sharghdaily1 twitter:sharghdaily instagram:sharghdaily1

نگاه

هوش مصنوعی، زیست‌فناوری و آینده ما

مخاطرات هوش مصنوعی

شرق: موج بیش‌روی فناوری چه معنا و پیامدهایی برای بشریت دارد؛ نویسندگان کتاب «موج بیش‌رو» می‌کوشند با بررسی تحولات حوزه هوش مصنوعی و زیست‌فناوری، این مسئله را واکاوی کنند. از نظر مصطفی سلیمان و مایکل باسکار، ما اکنون در یکی از نقاط عطف تاریخ و برنکهای قرار داریم که موجی از فناوری شگرف شامل هوش مصنوعی پیشرفته و بیوتکنولوژی با زیست‌فناوری بیش‌روی ماست. اما چندان معلوم نیست چشم‌اندازی که این تحولات ترسیم می‌کند، چه پیامدهای ناخواسته یا مخاطراتی برای انسان و کلیت اکوسیستم‌های طبیعی به بار آورد. نویسندگان، «موج بیش‌رو» را خوشه توظهوری از فناوری‌های مرتبط و مبتنی بر هوش مصنوعی و بیولوژی مصنوعی تعریف می‌کنند که کاربردهای تحول‌آفرین آنها، توانمندی‌های بی‌سابقه‌ای برای بشر به ارمغان آورده‌اند، در عین حال مخاطرات و ریسک‌هایی به دنبال دارند. نویسندگان با طرح اسطوره بسیل در تاریخ و فرهنگ‌های مختلف، وضعیت کنونی رشد و فراگیری فناوری را ترسیم می‌کنند. آنان از «حمامه کیلگمش» نقل می‌آورند که خداوند اسطوره‌ای همه عالم را در سیلی سهمگین فرو می‌برد، روایتی که یادآور روایت کشتی نوح در عهد عتیق است. همچنین به افلاطون ارجاع می‌دهند که از شهر گمشده آتلانتیس سخن گفته که با سیلی سهمگین یا خاک درآمیخت. بنابراین، پندار سیل بنیان‌کن که همه‌چیز را در مسیر خود از بین می‌برد و به‌جای آن جهانی نو بنا می‌کند، در تاریخ شفاهی انسان و مکتوبات باستانی ریشه‌های عمیق دارد. ظهور و گسترش فناوری‌ها نیز در نظر نویسندگان کتاب «موج بیش‌رو» به همین موج‌ها و سیل‌های دگرگون‌کننده شباهت دارد. «تاریخ سیل روایت شورانگیزی از موج‌های فناوری عجیب است و گسترش موج‌گونه فناوری. داستان انسان فناوست. تلاش بی‌وقفه نوع بشر برای بهترشدن خودش، هم‌نوعانش، ظرفیت‌هایش، و تاثیراتش بر محیط زیست، به سیر بی‌امان تکامل ابدع‌ها و بندرها و مسیر آفرینش نیرو بخشیده است» اما مسئله اینجاست که در آینده چه خواهد شد. دو فناوری بنیادی که در این کتاب بر پیامدها و مخاطرات آنها تاکید شده است، هوش مصنوعی و بیولوژی مصنوعی است که پایه‌های اصلی موج بیش‌رو هستند. این دو فناوری به قول سلیمان و باسکار، دست در دست هم طلیعه یامدادی تازه را نوید می‌دهند که سرآغاز خلق ثروت و ره‌آوردهای تازه‌ای است که در تاریخ بشر سابقه نداشته است. اما گسترش پرشتاب همین فناوری‌ها به گروه‌هایی از افراد تبهکار و فرصت‌طلب این امکان را می‌دهد تا توفانی از آشوب و اختلال و بی‌ثباتی ایجاد کنند. در هر صورت، این موج بیش‌رو که ممکن است چالش‌های بسیاری همراه داشته باشد، آینده بشر را خواهد ساخت. به بیان دیگر، آینده ما وابسته به این فناوری‌ها است. در عین حال، آینده در معرض تهدید و خطر این فناوری‌ها قرار دارد. هشدار نویسندگان «موج بیش‌رو» این است که به نظر می‌رسد مهار این موج و کنترل و تحدید یا توقف آن امری ناممکن است. این واقعیت اکنارناپذیر مبنای کتابی است که به پیامدهای گسترش هوش‌مانیانیز فناوری می‌پردازد. «موج فناوری‌های بیش‌رو، تاریخ بشری را به نقطه عطفی سوق می‌دهد که اگر مهار این موج ناممکن شود، تبعات ژرف و بالقوه شوم و خراس‌انگیزی برای گونه انسان به بار خواهد آورد» طرفه آنکه به همین اندازه، محروم‌شدن از ثمرات فناوری ما را در وضعیتی بی‌پناه و متزلزل فرار خواهد داد. به قول نویسندگان، نمی‌توان این موج را نادیده گرفت. زمان آن فرارسیده که موضوع را در جمع‌های همگانی به بحث و تبادل نظر بکشیم». کتاب «موج بیش‌رو» نیز با همین قصد نوشته شده است. در عین حال نشان می‌دهد که این رشد فناوری تا چه حد تصویری